

”Kongerne af dårlig smag”

Sådan beskrev Johannes Wamberg Andersen, som vi fortæller mere om længere nede, Ukraine. Det må man give ham ret, men de er også meget mere end det. De er et folk, som har kæmpet for deres uafhængighed fra Rusland – og stadig gør det dagligt ved frontlinjen i den østlige del af landet. Sovjetunionen har endnu ikke helt sluppet sit tag i landet, og der er fortsat mange personer i landet, som er pro-russiske. De taler russisk, medmindre der er en grund til at gøre andet, og deres infrastruktur og bygninger er ekstravagante i ægte sovjetisk stil.

Korruption er en stor del af deres kultur, og selvom mange vil kalde sig modstandere af korruption, så kan de ikke se, at de selv er skyldige i det, når de betaler kørelæreren for at få kørekortet hurtigere.

Mediernes rolle i det hele burde være at afdække korruptionen, men de er snarere en brik i spillet end en hindring. Stort set alle medier er ejet af en oligark med en klar politisk linje, og det er derfor enormt svært at navigere i deres medieverden. Det gør det dog samtidig til et enormt spændende land at besøge for en gruppe unge journalister som os.

Torsdag 10. oktober:

Vi lagde ud med et af de mest spændende besøg på hele turen, nemlig besøget hos Hromadske. De er et forholdsvis nyt medie, som blev startet af en gruppe ukrainske journalister, der gerne ville have en større grad af uafhængighed. Hromadske er derfor et af de meget få medier, som – i hvert fald på overfladen – er uafhængige. Vores vært, Mykhailo, har selv været i flere situationer, hvor hans ytringsfrihed var presset – blandt andet ved frontlinjen i det østlige Ukraine, hvor daglige kampe fortsat finder sted, og ved flere voldsomme oprør i Kiev. Vores besøg faldt på en meget atypisk dag, da præsidenten var i færd med at gennemføre et ’marathon-pressemøde’, som simpelthen varede hele dagen. Derfor var mange af mediets journalister optaget, men det gjorde ikke noget, for Mykhailo var en fremragende vært, som talte perfekt engelsk og generelt var meget velorienteret og engageret omkring journalistikken.

Hromadske er overordnet finansieret gennem støtte fra udlandet, og faktisk støtter den danske stat dem også, hvilket Mykhailo var meget taknemmelig for. Faktisk endte besøget med, at han stod og takkede for, at vi ville besøge dem.

Senere på dagen gik vi på oplevelse i Kiev, som er en enormt smuk by i nogle områder, mens andre områder bogstaveligtalt er levn fra fortiden. Flere bygninger står ufærdige hen, fra da Sovjetunionen faldt. Arbejdet blev indstillet, og bygningerne har simpelthen bare fået lov at stå sådan siden dengang.

Sovjetunionen har dog også påvirket Kiev positivt, for flere gigantiske, overdådige bygninger er bygget i den periode. Generelt er alt kæmpestort i Kiev, og en helt ordinær bygning for dem ligner næsten noget, som kunne være en seværdighed i Danmark.

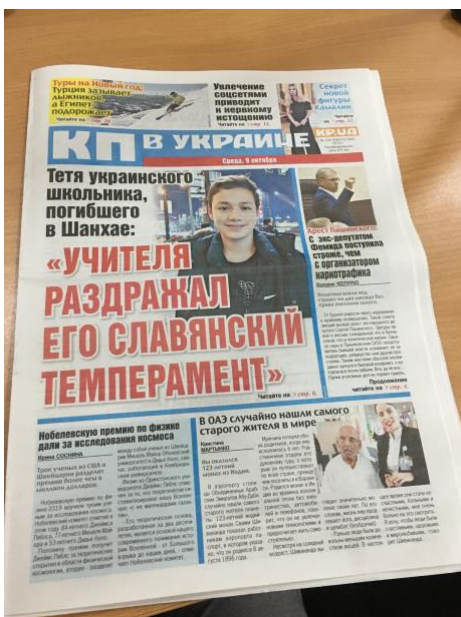
Fredag 11. oktober:

Dagen begyndte med et besøg på den danske ambassade i Kiev. Her talte vi med Emil Lisborg, som er politisk rådgiver på ambassaden, samt en praktikant fra den politiske afdeling. De fortalte mange spændende ting om, hvilket arbejde de udfører i Ukraine, og hvordan samarbejdet mellem Danmark og Ukraine er.

Særligt det økonomiske aspekt var ret interessant, da Danmark og EU generelt støtter Ukraine med mange penge, så der er bestemt en stor interesse i landet.

Det var tydeligt, at det var to embedsmænd, vi talte med, og det var svært at lokke noget ud af dem, som ikke lød som noget, der allerede var afstemt indbyrdes på forhånd. De talte naturligvis også ud fra egne holdninger og indtryk, men det var tydeligt, at de bestemt ikke ville sige noget, som var den mindste smule kontroversielt.

Herefter tog vi ud for at mødes med Johannes Wamberg Andersen, som i løbet af resten af dagen skulle fungere som en kombineret fixer og oplægsholder for os. Han havde sørget for besøg hos to forskellige medier, hvorefter han selv skulle fortælle om sit arbejde i Ukraine, hvor han har boet i mange år og har både børn og kone.

Det første medie, som han havde skaffet os et besøg hos, var et medie ved navn KP. Egentlig

hedder mediet Komsomolskaja Pravda, men da det også er navnet på et gammelt, sovjetisk medie, som stadig drives i Rusland, har de forsøgt at rebrande sig som KP.

Mediet er et tabloid-mediet, som er ejet af en oligark, men det har *naturligvis* ingen indflydelse på deres journalistik, måtte vi jo forstå. Vi fik lov at tale med chefredaktøren i halvanden time, og kommunikationen gik lidt trægt, da det hele foregik på russisk, mens Johannes løbende oversatte til dansk.

Noget af det mest interessante ved det hele var igen økonomien. KP dækker størstedelen af Ukraine, men de sælger avisen i kiosker for stort set ingenting. Samtidig bliver de pressede i den nærmeste fremtid, fordi Ukraine har vedtaget en lov i forsøget på at genindføre det ukrainske sprog på nationalt plan, og derfor skal KP i fremtiden udkomme på ukrainsk også. De vil derfor være nødt til at producere to aviser, hvilket lægger et stort økonomisk pres på dem.

Det sidste mediebesøg var hos det engelsksprogede Kyiv Post. De bryster sig af at være kritiske over for magthavere og at kæmpe mod korrupsion i landet, men samtidig er de selv ejet af en oligark. Vi talte med en redaktør, som selv er politisk flygtning fra Rusland, men han ville ikke indrømme, at ejeren havde nogen indflydelse på den redaktionelle linje. Faktisk ville han slet ikke anerkende, at ejeren er en oligark – han er jo bare en rig mand, som gerne vil eje et medie. Vi pressede ham dog med kritiske spørgsmål, og på den måde fik vi ham til at indrømme, at de engang havde været nødt til at strejke, fordi ejeren havde fyret en redaktør, der ikke ville makke ret. Han blev dog genansat efter som følge af strejken.

Overordnet ikke det mest spændende medie, da det også var ret småt.

Da vi gik fra mediet, begyndte Johannes at fortælle om sig selv og sit arbejde i Ukraine. I 2014 var han tæt på hele Maidan-revolutionen, hvilket var enormt spændende at høre om. Mens han fortalte, gik vi selv på pladsen og i de omkringliggende områder, hvor oprørerne havde slået lejr. På vejen fra Maidan-pladsen og op forbi den nærliggende koncertsal, fortalte han om demonstranterne, som blev skudt af politiet, mens vi kunne se skudhuller i træer foran et mindeområde. Det var en rørende fortælling, og man kunne tydeligt høre på Johannes, hvor stor en betydning det har for ham. Han blev selv overfaldet af politiet på pladsen og har siden haft PTSD-lignende symptomer.

Johannes spiste efterfølgende en middag med os, mens han fortalte om sit arbejde i Ukraine, hvor han har arbejdet for både Information, Weekendavisen, DR m.fl.

Lørdag 12. oktober:

Besøger man Ukraine i øjeblikket, så skal man selvfølgelig forbi Tjernobyl – så det skulle vi naturligvis også. Det var *virkelig* en stor oplevelse. Fra start til slut var det surrealistisk at være i et område, som man har hørt så meget om, og ikke mindst at se ting fra ikoniske billeder i virkeligheden, som eksempelvis pariserhjulet og svømmehallen i Pripjat.

Vi kom forholdsvis tæt på reaktor 4, hvor katastrofen fandt sted, og som i dag er omringet af en af verdens største stålkonstruktioner. Det var naturligvis spændende, men det var særligt byen Pripjat, der var imponerende.

50.000 mennesker plejede at bo der, og nu er det en spøgelsesby. Tilbage står en tidskapsel, som er et tydeligt indblik i Sovjetunionen og deres ambitioner. Hele byen er centreret omkring atomkraftværket – selv svømmehalen havde atomer i logoet, og det samme havde rådhuset. Der var bygget store boligblokke, som skulle huse de mange medarbejdere på kraftværket, der efter planen skulle blive et af de største kraftværker i Europa, da man ville udvide til 12 reaktorer. Hele deres liv omhandlede kraftværket og det kommunistiske fællesskab. Nu har naturen taget over, og man går med en følelse af at være fanget i en gyserfilm, mens man kigger i forladte skoler, svømmehaler og supermarkeder.

Før vi kørte den korte tur til Pripjat, besøgte vi kraftværkets kantine, hvor vi fik autentisk mad, der var lavet og serveret, som det blev, da den var funktionsdygtig. Det var bestemt *ikke* god mad, men der var da noget charme over at få det serveret på den måde.

Tjernobyl og Pripjat er 100 procent et besøg værd.